

ACADEMIA ROMÂNĂ - SCOSAAR
SCOALA DOCTORALĂ ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei: Arheologia secolelor VII-VIII din Transilvania. Artefacte și populații

Titularul activităților de curs: C.Ș. I dr. habil. Călin Cosma

Anul de studii: 2022-2023

Număr de ore pe săptămână/Verificarea/Credite		
Curs	Forma de examinare	Credite
2	Examen	15

A. OBIECTIVELE DISCIPLINEI (Obiectivele sunt formulate în termeni de competențe profesionale):

Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea, de către doctoranzi, a capacității de a înțelege epoci și procese istorice complexe, în contextul absenței surselor scrise care furnizează datele istorice și cronologia absolută.
Obiectivele specifice:	Înțelegerea modului în care au evoluat grupurile umane și societățile în această epocă. Încadrarea elementelor de cultură materială într-un discurs istoric prin corelarea cu informații din alte categorii de surse. Familiarizarea cu principalele categorii de artefacte din perioada de referință. Dobândirea unor repere metodologice și conceptuale pentru a înțelege practicile spirituale din această epocă

B. CONDIȚII (acolo unde este cazul)

de desfășurare a cursului	•
---------------------------	---

C. COMPETENȚE SPECIFICE ACUMULATE (Vizează competențele asigurate de programul de studiu din care face parte disciplina)

Competențe profesionale	Capacitatea de raportare critică la sursele arheologice Capacitatea de a interpreta izvorul arheologic în contextul istoric și geografic mai larg Utilizarea unor metode moderne de cercetare arheologică și de interpretare istorică Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate al arheologiei și istoriei epocii migrațiilor și a conceptelor de bază din acest domeniu.
Competențe transversale	Dezvoltarea gândirii critice Dezvoltarea creativității Capacitatea de a concepe și de a finaliza cu succes un proiect Disciplină în muncă, respectarea termenelor asumate

D. CONȚINUTUL DISCIPLINEI

a) Curs

Capitolul	Conținuturi	Nr. ore
-----------	-------------	---------

1.Introducere. Cadru istoric și politic	Repere evenimentiale ; abordări interdisciplinare	2
2.Migrațiile și impactul lor asupra indigenilor	Valuri migratoare; caracteristici, context istorico-politic	2
3.Avarii în istoria Transilvaniei – studiu de caz. Cronologie. Motivație. Limite teritoriale	Cronologie. Când au intrat avarii în Podișul Transilvaniei și cât a durat ocuparea respectivului spațiu geografic?	2
4.Cimitire și descoperiri funerare din secolele VII-VIII din Transilvania	Semnificația practicilor funerare în context istorico-politic	2
5.Artefacte. Caracteristici, metode de identificare	Categorii, producători, surse, interpretare	2
6.Ceramica funerară din secolele VII-X din Transilvania	Categorii, producători, materiale, semnificații	2
7.Armele în contextul descoperirilor arheologice din Transilvania secolelor VII-VIII	Categorii, producători, surse, circulație	2
8.Bijuteriile în contextul descoperirilor arheologice din Transilvania secolelor VII-VIII	Artefactele secolelor VII-VIII. Studii de caz	2
9.Manifestări funerare în Transilvania secolelor VII-VIII	Practicile funerare ca parte a vieții spirituale	2
10.Războinici și însemne de rang în Transilvania secolelor VII-VIII	Războaie și conflicte în epoca migrațiilor. Studii de caz	2
Total ore		20

E. EVALUARE (Se precizează metodele, formele de evaluare și ponderea acestora în stabilirea notei finale. Se indică standardele minime de performanță, raportate la competențele definite la punctul A. **Obiectivele disciplinei**)

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	-Acuratețea și calitatea tratării subiectelor de examen -Insusirea cunostintelor dobandite la curs	Verificare prin: -Examen scris	
Rezultatele evaluării disciplinei se exprimă prin note de la 1 la 10, nota minimă de promovare fiind 5.			

F. REPERE METODOLOGICE

Prelegere imbinata cu dialog. Utilizare de mijloace moderne de instruire (ppt). Suport de curs.

G. COROBORAREA CONȚINUTURILOR DISCIPLINEI CU AȘTEPTĂRILE REPREZENTANȚILOR COMUNITĂȚII EPISTEMICE, ASOCIAȚIILOR PROFESIONALE ȘI ANGAJATORI REPREZENTATIVI DIN DOMENIUL AFERENT PROGRAMULUI

Conținutul acestei discipline este coroborat cu așteptările comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului.
Cursul urmărește să ofere studenților o mai bună pregătire în domeniu, înțelegerea fenomenelor aferentei temei, precum și dobândirea de competențe profesionale specifice.

H. BIBLIOGRAFIE

- Agathias I, 3.30: E. Lung, *Istoricii și politica la începutul Evului Mediu european* (București 2001), 125, n. 138.
- J. Szentpéteri (Hrsg.), *Archäologische Denkmäler der Awarenzeit in Mitteleuropa I-II* (Budapest 2002).
- I. R. Akhmedov, New data about the origin of some constructive parts of the horse-harness of the Great Migration Period, E. Istvánovits-V. Kulcsár (Editors), *International Connections of the Barbarians of the Carpathian Basin in the 1th-5th*, Proceedings of the international conference held in 1999 in Aszód and Nyíregyháza, Aszód and Nyíregyháza 2001, 363-388.
- I. P. Akhmedov, A. M. Vorontsov, *Uzkolezviynye proushye topozi rimskogo vremeni i epokhi velikogo pereseleniya narodov s territorii Verkhnego i Srednego Pooch'ya*. A. M. Vorontsov, I.O. Gavritukhin (Eds.), *Lesnaya i lesostepnaya zony Vostochnoj Evropy v epokhu, rimskikh vliyaniy i velikogo pereseleniya narodov. Konferetsiya 3* (Tula 2012), 9-54.
- D. P. Aleksinskij, K. A. Zhukov, A. M. Butyagin, D. S. Korovkin, *Vsadniki vojny. Kniga pervaja Kavalerija Evropy*, Sankt Petesburg 2005, 155–191.
- I. Al. Aldea, E. Stoicovici, M. Blăjan, *Cercetări arheologice în cimitirul prefeudal de la Ghirbom* (comuna Berghin, jud. Alba). *Apulum, Acta Musei Apulensis* 18, 1980, 151-177.
- D. Aparaschivei, *Trecerea de la copilărie la maturitate și rolul căsătoriei în nord-estul provinciei romane Moesia inferior (scythia minor)*, *Arheologia Moldovei*, XXXVII, 2014, 63–72.
- F. Daim (Hrsg.), *Awarenforschungen. Band 1 und 2, Archaeologia Austriaca Monographien, Studien zur Archäologie der Awaren 4* (Wien 1992).
- Cs. Bálint, *Die Archäologie der Steppe. Steppenvölker zwischen Volga und Donau vom 6. Bis zum 10. Jahrhundert* (Herausgegeben F. Daim), Wien-Köln, 1989.
- Cs. Bálint, *Kontakte zwischen Iran, Byzanz und der Steppe. Das Grab von Üç Tepe (Sow.Azerbajdzan) und der beschlagverzierten Gürtel im 6. und 7. Jahrhundert*. F. Daim (Hrg.), *Awarenforschungen. Band 1 und 2, Archaeologia Austriaca Monographien. Studien zur Archäologie der Awaren 4*, Wien, 1992, Band 1. 309–496.
- B. Bavant, *Mors de chevaux d'époque protobyzantin: L'exemple de Caričin Grad*, S. Lazaris (Sous la Direction), *Le Cheval dans le Sociétés Antiques et Médiévales. Actes des journées d'étude internationales organisées par l'UMR 7044 (Étude des civilisations de l'Antiquité)*, Strasbourg 6-7 novembre 2009, Turnhout 2012, Brepols Publisher, 143-154, 278-286.
- L. Bârzău, *Ein gepidisches Denkmal aus Siebenbürgen. Das Gräberfeld 3 von Bratei* (Bearbeitet von R. Harhoiu). Mit Beiträgen E. Zaharia und R. Harhoiu. *Archaeologia Romanica* 4 (Cluj-Napoca 2010).
- A. Bliujienė, D. Butkus, *Burials with Horses and Equestrian Equipment on the Lithuanian and Latvian Littorals and Hinterlands (from the Fifth to the Eighth Centuries)*, *Archaeologia Baltica*, 11, 2009 (Vilnius), 149-163.
- I. Bede, *The status of horses in late Avar-period society in the Carpathian Basin. ACE Conference Brussels: The very beginning of Europe? Early-Medieval Migration and Colonisation* (2012), 41-50.
- I. Bede, *Le cheval dans les rites funéraires de la période avare: une forme d'individuation ?* (Fin du VIE - Milieu du IXE siècle ap. J. – C. ; Bassin des Carpates). I. Bede, M. Detante (sous la direction), *Rencontre autour de l'animal en contexte funéraire. Actes de la Rencontre de Saint-Germain-en-Laye des 30 et 31mars 2012. IVE Rencontre du Group d'anthropologie et d'archéologie funéraire 2014*, 211-225.
- I. Bede, *Des chevaux dans les tombes avars. Étude comparative de six nécropoles (milieu du VII e – milieu du IX e siècle). Vie et mort du cheval: des pratiques médiévales aux traditions camarguaises*, May 2012, Arles, France. 2017. *Le cheval au Moyen Âge*, <hal-01502941v2>, 1-21. <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01502941v2/document>, accesat la 17 Ianuarie 2019.
- D. Bialeková, *Sporen von slawischen Fundplätzen in Pobedim*. *Slovenská Arch.* 25/1, 1977, 103–160.
- I. Bóna, *Avar lovassír Iváncsáról*. *Archaeologiai Értesítő* 97, 1, 1970, 243-263.

- E. Garam, I. Kovrig, J. Gy. Szabó, Gy. Török, Cemeteries of the Avar Period (567-829). I. Kovrig (Ed.), Hungary. Avar finds in the Hungarian National Museum, vol. 1, Budapest, 1975.
- Z. Čilinská, Frauenschmuck aus dem 7.-8. Jahrhundert im Karpatenbecken, în Slovenská Archeológia, XXIII, 1975, 1, 63-96.
- Z. Čilinská, Die awarenzeitlichen Frauengräber mit Pferdebestattung in der Slowakei, Wosinsky Mór Megyei Múzeum Szekszárd, 1990, 135-146.
- Z. Čilinská, Soziale differenzierung und ihre spiegelerung im Bestattungsritus des 7.-8. Jahrhunderts in der Slowakei. Acta Archaeologica Carpathica XXX, 1991, 187-212.
- M. Colardelle, Sépulture et traditions funéraires du Ve au XIIIe siècle ap. J.-C. dans les Campagnes des Alpes Françaises du Nord (Drôme, Isère, Savoie, Haute-Savoie), Grenoble 1983.
- M. Comşa, Slawen und Awaren auf rumänischem Boden, ihre Beziehungen zu der bodenständigen romanischen und späteren frühromänischen Bevölkerung. B. Hänsel (Hrsg), Die Völker Südosteuropas im 6. Bis 8. Jahrhundert, Südosteuropa Jahrbuch, (München/Berlin 1987), 219-230.
- C. Cosma, Vestul și nord-vestul României în secolele VIII-X d. H. Ethnic and cultural interferences in the 1st millenium B.C. to the 1st millenium A. D. 6 (Cluj-Napoca 2002).
- C. Cosma, Funerary pottery in Transylvania of the 7th-10th centurie. Ethnic and cultural interferences in the 1st millenium B.C. to the 1st millenium A. D. 18 (Cluj-Napoca 2011).
- C. Cosma, Early Medieval Spurs in Transylvania (7Th – 10Th Centuries AD), Ephemeris Napapocensis, XXIII, 2013, 79-102.
- C. Cosma, Războinici avari în Transilvania / Avar warriors in Transylvania. Ethnic and cultural interferences in the 1st Millennium B.C. to the 1st Millennium A. D. 23. Editura Mega (Cluj-Napoca 2017).
- C. Cosma, A. Bolog, O. Oargă, Avar Graves Recently Discovered in Gâmbaș (Alba County) on the Spot Called “Ogoarele de jos”. Ziridava. Studia Archaeologica 31, 2017, 194-210.
- C. Cosma, Seventh–eighth-century Swords, Sabres, and Backswords discovered in Transylvania, Maramureș, and the romanian Banat/Meče, šable a jednoostré meče zo 7.–8. storočia objavené v Sedmohradsku, Maramureși a v rumunskom Banáte. Slovenská Archeológia. LXVI -1, 2018, 27–48.
- C. Cosma, Archaeological observations about the seventh-eighth-century horse graves from Transylvania. Ephemeris Napocensis, 2018, sub tipar.
- C. Cosma, Graves of Avar military chiefs in Transylvania / Morminte de șefi militari avari din Transilvania Editura MEGA, Cluj-Napoca 2018.

Titular de curs

C.Ș. I dr. habil. Călin Cosma

Director Școala doctorală

C.Ș. II dr. habil. Iosif Marin Balog